

LBRIS | We know
books
Ion Zubașcu

OMUL, POMUL ȘI FÂNTÂNA

O tragedie românească

Editura LIMES
Cluj-Napoca, 2011

Omul, pomul și fântâna	5
Tatăl meu din cer și din Dragomirești	7
Vestitorul.....	9
Tatăl nostru	9
Tatăl meu Herta Müller.....	10
Cu Marius Oprea la terasa Muzeului Literaturii	10
Corul comesenilor de la terasa Muzeului Literaturii.....	12
Intervenția lui Vladimir Tismăneanu	12
De ce atât de târziu.....	13
Corul istoricilor tineri.....	14
Cântecele mamei	15
Mânânce-te focu, lume.....	15
Imnul Maramureșului.....	18
Cum era să ajungă Maramureșul.....	19
Republică Sovietică.....	19
Balada primarului Ștrifundă din Borșa.....	20
Sfârșit de tragedie.....	21
Corul istoricilor tineri.....	22
Verișoara	22
O viziune a lui Nicolae Breban asupra literaturii.....	23
Corul martirilor fără morminte.....	24
Balada morăriței din Dragomirești.....	25
Balada lui Pașca din Săliște.....	26
Vecinul nostru	28
Poezie scrisă de tata în munți și trimisă Securității	29
Confiscarea.....	30
„Poporul român, o enigmă și un miracol”	31
Tragedii de familie	32
Ca o văduvă frumoasă și singură.....	33
Horea mamei.....	33
Părinți și copii	35
Răul de România.....	36
Viziune cu oasele tatălui meu în sacoșă	37
Baladele timpului nostru	39
Balada omului din groapă	41
Balada lui Gavrileanu, turnat de soție 20 de ani	42
Balada soției lui Gavrileanu	43
Sacrificii de Înviere	44
Reptila	45
Către dușmanul meu personal	46
Între Adrian Păunescu și Emil Hurezeanu	47
Entuziasm funerar	48
Balada jucătorului SOV	50

Corul forumiștilor de pe net	51
Balada lui Cezărică	53
Balada copiilor arși de vii la Maternitatea Giulești	55
Poemul umanitar	57
Balada dezumării soților Ceaușescu	57
Corul scriitorilor asasinați	58
Clipa când îi spui <i>mamă</i> lui Dumnezeu	59
Ziua de naștere la perfuzii	60
Cu trenul din Sighet	61
Salcia cu cancer de la geamul meu	63
Din învățăturile lui Ion către fiul său Ilie	64
Corul martirilor fără morminte	64
Cimitirul Vesel România	65
O tragedie românească	67
Moira	69
În larg, pe planetă	69
Cine lucrează Grădina?	70
Balada Loteriei Vizelor	71
Stela	71
Balada Anișoarei	72
Lagărul nostru natal	73
Mama și Securitatea	74
Plângerea fraților Ion și Ileana	77
Jurământul	79
Asumarea istoriei	80
Scâncet	80
Ion Budai Deleanu	84
Despărțirea de Cărtărescu	84
Sincronizare și organicitate	86
Corul martirilor fără morminte	89
Între imperii străine	89
Corul scriitorilor asasinați	90
Corul comesenilor de la terasa Muzeului Literaturii	91
Corul martirilor fără morminte	91
Puterea din umbră	92
Contractul meu cu noua realitate	93
La masă cu Iuda	94
Din mersul istoriei	95
Moartea cea mare vine din Asia Mică	96
Corul istoricilor tineri	97
Vestitorul	97
Corul comesenilor de la terasa Muzeului Literaturii	98
Războiul mondial cu praful și pulberea	99
Vestitorul	99
PRECIZARE	101

Omul, pomul și fântâna

(Un cântec al mamei)

Măicuță când m-ai născut
Mai bine m-ai fi făcut
Două fântânele reci
Între două dealuri seci.
Trupul să-l fi pus în dungă,
Ar fi fost masă rotundă.
Din a' mele picioarele
Ar fi crescut scăunele
Și din ai mei ochișori
Ar fi crescut pomișori.
Din mânuța mea cea stângă,
Cumpănă peste fântână.
Din mânuța mea cea dreaptă,
Ulcioraș de băut apă.
Care om pe drum trecea
Pomișorii-i scutura,
Poamele din pomi pica,
La masă se așeza,
Cu poame se ospăta,
Cu apa se stâmpăra,
Cu umbra se răcorea
Și din gură-așa zicea:
– Cine-o făcut fântânele
Iartă-i, Doamne, păcatele!
Care om ar fi trecut
Pe scaun ar fi șezut,
Apă rece-ar fi băut,
Mai pomană-ai fi avut.

*D'așa m-ai făcut pe mine,
Pomană nu-ți faci cu nime.
Toată lumea-i dintr-un neam,
Numa eu pe nime n-am.
Toată lumea-i dintr-o viță,
Numa eu îs din uliță.
N-am nici mamă, n-am nici tată,
Gândești c-am picat din piatră.
N-am nici frați, n-am nici surori,
Gândești c-am picat din nori.
În toată vița și neamu
Este un prunc de haramu.
În vița neamului meu
Acela pruncuț îs eu.*

LBRIS

We know
books

*Tatăl meu din cer
și din Dragomirești*

eu sânt un poet ocazional
m-am născut cu ocazia poporului român
scriu versuri cu ocazia limbii române
și a lumii în care se naște zilnic
viața mea unică poezia mea

Tatăl nostru

nu pot să mi-l imaginez pe tatăl meu
nici pe tatăl țării în care trăiesc
pe tatăl acestei țări numită România
decât făcând pușcărie politică
ucis de Securitatea din Sighet în 1950
în 1850, în 1550, în 1050, în 550
înainte de nașterea lui Cristos, a lui Burebista
din cea mai adâncă antichitate
făcând mereu pușcărie politică
și fiind ucis în închisoarea din Sighet
mereu ucis la 29 de ani
lăsându-și copiii și soția pe drumuri
în voia vremurilor neîndurătoare
din cea mai adâncă preistorie până azi
mereu făcând pușcărie politică –
un popor întreg de pușcăriași politici –
și eu crescând din cea mai fragedă copilărie
pe la case străine în imperii străine
prin internate și lagăre o tinerețe întreagă
cu casa noastră confiscată
și mama scoasă între mitraliere în stradă
cu doi copii în brațe la această răscruce geopolitică
între Europa și Asia la Porțile Orientului
iar eu așteptându-l pe tata să vină acasă
Dumnezeul cerurilor și al pământurilor
să vină odată acasă
în țara asta numită România
rămasă văduvă încă înainte de nașterea ei

singura ta fotografie care ne-a rămas e în uniformă la unguri
în armată la Gyor cu un șnur împletit coborând de pe umărul drept
și două ghinde de stejar care mi-au împodobit toată copilăria
a dezlipit-o mama de pe libretul tău militar
chipul de tânăr honved e stilizat după standardele epocii
și al fotografiilor oficiale din Imperiu
n-am nici un element cât de cât uman din această imagine
care să mi te-apropie ca om ceva cât de mic să te recunosc ca tată
să pot spune cu inima da, simt, tu ești tatăl meu
totul îmi este străin și asta e singura fotografie rămasă în urma ta
celelalte au putrezit îngropate de mama într-o ștergură în pământul din șură
când te căutau securiștii și tu erai cu fugarii în munți
nu-mi mai rămâne decât să te caut pe tine cel adevărat
cel care ai fost viu și acum ești în ceruri și mă aștepți răbdător și pe mine
să te caut doar în mine însumi în cotloanele cele mai nebuloase
pe care nu le înțeleg nici acum din ființa mea după o viață de om
acolo trebuie să fii tu viu, tatăl meu
și doar așa te voi recunoaște în largul materiei când voi alerga
cu toate cerurile larg deschise către tine
s-a întâmplat însă în 27 septembrie 2010 după ce m-am întors
de la istorica înfruntare de la Ateneu
să pun invitația „Herta Müller în dialog cu Gabriel Liiceanu”
sub fotografia ta și dintr-o dată lângă chipul de clovn îmbătrânit
al proaspetei laureate cu Premiul Nobel Pentru Literatură
care și-a sculat în cap toți rezistenții prin cultură din timpul dictaturii
imaginea ta a ieșit din răceala substanțelor anorganice ale hârtiei
și ai devenit în sfârșit tatăl meu tatăl meu cel viu și adevărat
tatăl meu dintotdeauna pentru totdeauna

Cu Marius Oprea la terasa Muzeului Literaturii

a venit primăvara și la Terasa Muzeului Național al Literaturii Române
cu primele frunze înmugurite pe ramurile sărace de sub cerul senin
cu Vlad Ciobanu Rodica Ion și Ioan Buduca la o stacană de vin negru
rămași la aceeași masă din toamnă cu poeți și artiști veștejiți de viață

mi-au cumpărat *Omul disponibil* și *Moarte de om*. *O poveste de viață* de la chioșcul MNLR din față am dat autografe am avut succes a venit și Marius Oprea la masa noastră eram cu poetul Capșa și Paul Vinicius la două halbe de bere și o cafea cum mai merge? *sunt de trei luni șomer dar mi-au tăiat doar funcția nu și capul o să fac un Institut Privat de Investigare a Crimelor Comunismului același lucru ca înainte dar finanțat de nemți și din alte fonduri europene ăștia de-acum vor să transforme IICCR într-un Institut de Eseiuri eu am pornit Legea 221 și am dezgropat morți o familie cu șase copii rămași orfani după ce Securitatea le-a ucis amândoi părinții au câștigat prin proces 900.000 de euro și eu sunt acum șomer dau eu o bere o, mulțumesc! cuiva n-a convenit că Statul trebuie să plătească sumele astea și m-au măturat, înainte vedeam România ca director al IICCR cu mașină la scară și șofer care-mi deschidea portiera acum mi-am cumpărat bicicletă și văd România vie de jos sunt liber vreau să scriu o carte autobiografică cum am ajuns de la poezie să mă ocup de crimele comunismului și dezgroparea morților tu știi ce boem era omul ăsta pe vremea cinaclului *Universitas* a zis și Vinicius dormea pe mese prin parcuri era ca mine acum păi ți-ai scris în biografie toate astea când te-au făcut director? și acum faci scandal că te-au destituit? înapoi la literatură! Marius a cercetat cu atenție documentele aduse de Paul Vinicius erau scrise de un securist de la Institutul PCR de pe vremuri l-a sunat pe Stelian Tănase voia să le cumpere cu 5 milioane de lei vechi dar a observat la timp că erau doar o copie făcută la indigo după primul exemplar s-a tipărit deja o carte nu mai aveau valoare voiam să te caut și eu cu tata am obligația morală să lămuresc ca fiu de ce l-au omorât fără proces și unde e îngropat au trecut 60 de ani și încă nu știu unde să-i aprind o lumânare la cap Oprea știa de grupul tatii din Munții Țibleș a dat un telefon i-a aflat imediat *Fișa matricolă penală* cu decesul înregistrat la Arhiva Națională a Administrației Penitenciarelor abia în 1961 la 11 ani de la crimă cauza morții: „reumatism acut la inimă” n-ai un mail? o să primești hârtiile astea acasă de la colaboratorul meu e unul din cele 10.000 de cazuri similare de care am aflat primul pas e să soliciți dosarul de la CNSAS atașezi și *Fișa matricolă* să nu zică ceva că nu-l află vezi de asta sunt eu șomer chiar cu asta mă ocup acum să aflu unde e îngropat tatăl tău mulțumesc pentru halba de bere și cafea*

LIBRIS | We know books

Corul comesenilor de la terasa Muzeului Literaturii

amarnic ne-au mai putut înșela teoreticienii neantului
în toată epoca modernă
autoritarii esteticieni ai urâtului
glorioșii artiști ai neantului și ororii
n-au încetat nici măcar o singură clipă
chiar în timp ce canonizau desfigurarea și anomalia
să iubească femeile cele mai frumoase din lume
luminându-și coșmarele cu cele mai exorbitante femei

Intervenția lui Vladimir Tismăneanu

bine ați venit la workshopul nostru „Profesiunea mea, tortura”
îl salut pe Sorin Ilieșu de la GDS pe istoricii tineri
colegii noștri în fond pe victimele torționarului Gheorghe Băloiu
implicat în principalele anchete politice ale României din 1949 încoace
pe fostul deținut politic Peter Falk sosit de la Nürenberg
o să-l rugăm la sfârșit să ne relateze pe scurt câte ceva din torturile suferite
voi preciza de la început că Institutul nostru merge mai departe
oricât ar insinua răuvoitorii că între *analiză* și *investigație*
ar fi o prăpastie ele merg mână în mână e același lucru
așa cum spun și colegii mei în documentatele lor referate
în această *cosmologie a răului* Gheorghe Băloiu are un loc aparte
el este prototipul torționarului absolut cu specializare în URSS
și studii superioare în țară vorbitor de limbi străine putea să ancheteze
pe cel mai de rasă intelectual. Racolat de Securitate la 22 de ani
director în Direcția Anchete Penale a Securității
scuturat din sistem la 40 de ani
abandonat dar util în continuare regimului are acum o pensie impresionantă
în comparație cu a fostelor sale victime care mai supraviețuiesc
dar citiți articolul Mirelei Corlățean din *Evenimentul zilei* de azi
după '89 a lucrat ca jurist în Maramureș apoi la Aeroportul Otopeni,
și se comportă în propria familie ca în abatoarele Securității
își amenință soția și soacra le înfometează le bate
cu vâna de bou de acasă cu sârmă își exersează picioarele și pumnii
în fiecare dimineață să nu-și piardă reflexele sănătoase

le pune pistolul la tâmplă le terorizează
așa cum spune și Ruxandra Cesereanu

în studiile ei excelente tipologia torționarului e stufoasă
am putea distinge câteva clase și subdiviziuni
în funcție de palierele de referință torționarul calm
meticulos zelos patologic obedient carierist fanatic
cu subclasele de rigoare și nuanțările cuvenite
dar să ne înțelegem de la început oricât de revoltător ar fi că omul ăsta
e bine mersi și își cultivă grădina din jurul vilei sau vilelor sale
se joacă pe genunchi cu nepoțiii și ia o pensie umilitoare pentru noi
Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului
nu-și poate asuma un rol justițiar noi cercetăm și facem sesizări
istoricii noștri tineri lucrează cu competență și entuziasm
toți avem conștiințele împăcate milităm pentru declararea ca
imprescriptibile
a crimelor împotriva umanității din perspectivă juridică desigur
dar nu putem fi parte a Justiției noi doar cercetăm sesizăm
sunt 6 procese pe rol după cum bine știți
dar nu ne putem substitui Procuraturii
iar la noi Justiția după cum iarăși știți merge cum merge când nu stă pe loc
mai vreau să vă spun că peste exact două zile plec în America pentru un an
trebuie să termin și eu lucrările începute acolo dar trăim într-o lume
cu internet telefoane și skype echipa noastră e excelentă știe ce are de făcut
iar IICCR nu se confundă cu directorul lui să ne revedem așadar cu bine

De ce atât de târziu

m-a întrebat Marius Oprea de ce atât de târziu
doar am scris 25 de ani în publicațiile de cel mai mare tiraj din România
de ce n-am scos nimic valoros până acum despre tine, tată
cum a făcut violonista Ioana Voicu-Arnăuțoiu născută în munți
în zguduitoarea ei carte de documente

„*Toma Arnăuțoiu. Grupul de la Nucșoara*”

de ce m-am trezit atât de târziu? Marius Oprea a ajuns pe Valea Izei
m-a sunat din grădina casei noastre din Dragomirești la începutul lui iunie
era la o horincă de creangă și o coleșă cu brânză la soră-mea Ileana
a făcut investigații la fosta Securitate din Sighet
va săpa în curtea SRI-ului de acum după cadavre dar crede că și tatăl meu
a fost îngropat în Cimitirul Săracilor ca morții nimănui din spitale

în groapa comună de lângă nucul bătrân unde odihnesc și oasele
lui Maniu ale celor trei Brătieni ale tuturor celorlalți prizonieri valoroși
în închisoarea din Sighet pe Tisa la marginea Imperiului Sovietic
dacă ar fi venit americanii și s-ar fi întors roata istoriei
cum au sperat ani de zile fugarii din munți
elitele României istorice să poată fi trecută granița în Transcarpatia
când va găsi un schelet o să ne roage să dăm probe de ADN din salivă
să le poată trimite la un laborator specializat din Germania
dar mă voi întâlni cu tine, tată, în curând și aș vrea să mă pot uita liniștit
în ochii tăi mari și cerești cu toată seninătatea de dincolo
știi bine că tu îți continui prin mine destinul aici pe pământ
și m-am străduit din răputerile mele să duc o viață cât de cât curată
ca amintirea ta să fie de cea mai lungă durată
mi-am imaginat că mai înainte de toate trebuie să fiu eu însumi o valoare
ca viața ta să conteze pentru urmași cât mai mult timp cu puțință
în loc să zică lumea uite și ratatul ăsta se afirmă prin ce-a fost taică-so
și stoarce acum cât poate pentru gloria proprie din moartea bietului său
părinte atât cât n-a putut să se afirme cinstit prin el însuși și prin scrisul lui
dar dacă eu însumi voi fi ceea ce-am crezut despre mine toată viața că sânt
cu atât mai mult vei fi și tu prin mine cineva în istorie
știu că oameni ca tine au făcut și vor face istoria iar alții doar o vor scrie
iar eu îmi trăiesc destinul doar prin cuvinte și imagini
și m-am străduit să fiu măcar cu viața mea de până acum
la înălțimea morții tale, dragă tată

Corul istoricilor tineri

tânărul Marc Bloch reprezentantul „Școlii Analelor”
fondatorul noii școli istorice franceze
s-a întâlnit cu tânărul istoric român Gheorghe I. Brătianu
la Congresul Internațional de Științe Istorice din Oslo 1929
s-au împrietenit au corespondat s-au prețuit reciproc
au scris unul despre celălalt în revistele europene ale vremii
amândoi au fost socotiți mari speranțe ale istoriografiei veacului XX
au murit amândoi la fel, uciși de aceeași neiertătoare istorie
care nu-și prețuiește nici măcar cei mai devotați slujitori
Bloch a fost împușcat în 1944 de un pluton de execuție nazist
Gheorghe Brătianu a murit numai el știe cum în 1953
ucis prin înfometare de comuniști în închisoarea din Sighet

și aruncat într-o groapă comună din Cimitirul Săracilor lângă Tisa
într-un loc nedescoperit nici până azi aprilie 2011
ca un argument solid imbatabil și cinic al aceleiași realități politice
că nazismul și comunismul au lucrat la fel mână în mână
cu aceleași unelte cu aceleași metode cu același sistem al terorii
împotriva valorilor și permanențelor omului

Cântecele mamei

mi-o amintesc pe mama toată copilăria cântând
aveam doar câțiva anișori tălpile ei goale apăseau cu putere
pedala mașinii Singer de cusut de se scuturau pereții
mama cânta și cosea cât era ziua de lungă și-l aștepta pe tata să vină acasă
mașina era cumpărată de moșu Gheorghe de la un evreu bătrân
putea coase nu numai sugne și cămăși pentru femei și coconi
ci sumane și cioareci de pănură groasă de lână pentru bărbați
așa ne-a crescut pe mine și pe soră-mea cosând
pentru lumea de pe ulița Baicului după ce-au lăsat-o cu chirie în casă
era unica ei sursă de venit să-și poată plăti dările la stat și chiria
în propria casă confiscată de comuniști în singura cameră
terminată împreună cu tata înainte de a fugi pe păduri
eram mici ne jucam cu soră-mea pe podelele de lemn ale camerei
mașina Singer duidea și mama avea o voce sfâșietoare
zbârnâiau ferestrele și lumea însăși părea că se despică în două
îmi amintesc și acum din copilărie cântecele mamei
le-am cântat toată viața și eu

Mânânce-te focu, lume

*Lumea mea-i lume legată
Cu lanțuri și cu lăcată
Nu mi-i bine niciodată
De mi-i bine-ntr-una zi
Tri și patru rău-mi-i
De mi-i bine într-o noapte
Tri și patru – rău cu moarte
Lumea asta-i îngrădită
Cu nuiete de răchită*